

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА УГОРСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

ПРОГРАМА

**підготовки до комплексного атестаційного екзамену
на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 035 Філологія
освітньо-професійної програми
«Угорська мова та література. Англійська мова. Переклад»**

Затверджена

на засіданні кафедри угорської філології
(протокол № 6 від 22 лютого 2024 року)

Ужгород – 2024

Екзаменом передбачається встановлення рівня оволодіння практичним курсом угорської та англійської мов, основами теоретичних дисциплін в обсязі вузівської чотирирічної програми підготовки студентів на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 035 Філологія освітньо-професійної програми «Угорська мова та література. Англійська мова. Переклад».

Структура екзаменаційного білета:

1. Читання, переклад та переказ угорськомовного або англломовного тексту.
2. Теоретичне питання з угорської граматики та перекладознавства.
3. Бесіда на тему (угорською мовою).
4. Теоретичне питання з англійської граматики та перекладознавства.
5. Бесіда на тему (англійською мовою).

1. Читання, переклад та переказ угорськомовного або англломовного тексту.

Перше питання екзаменаційного білета спрямовано на перевірку мовленнєвого досвіду студентів грамотно та логічно передавати англійською або угорською мовами інформацію різного характеру.

2. Теоретичне питання з угорської граматики та перекладознавства.

ОРІЄНТОВНИЙ ГРАМАТИЧНИЙ МІНІМУМ

1. *A magánhangzók elemzési szempontjai.*
2. *A mássalhangzók elemzési szempontjai.*
3. *Magánhangzótörvények a magyar nyelvben*
4. *Mássalhangzótörvények a magyar nyelvben.*
5. *A beszélőszervek és működésük.*
6. *Rendellenességek a beszédben.*
7. *A lexikológia és a lexikográfia.*
8. *A szókészlet leíró és történeti vizsgálata.*
9. *Szótártípusok.*
10. *A szókészlet és a szókincs. Az alapszókészlet és a kiegészítő szókészlet. Az egyén szókincse.*
11. *A szókészlet változása: elavult szavak és újkeletű szavak.*
12. *Az állandósult szókapcsolatok.*
13. *A főnév fogalma, fajai, mondattani szerepe.*
14. *A melléknév fogalma, fajai, mondattani szerepe.*
15. *A számnév fogalma, fajai, mondattani szerepe.*
16. *A névmás fogalma, fajai, mondattani szerepe.*
17. *Az ige; az igenemek és az igefajok, mondattani szerepe.*
18. *A névszók és az alapszófajok fogalma.*
19. *A szóelem (morféma) fogalma, jellemzése. A morfémák osztályozása.*
20. *A toldalékok fajai a szótőhöz viszonyított helyzetük szerint: szuffixum, prefixum, infixum.*

21. *A magyar toldalékok fajai funkciójuk szerint: képző, jel, rag.*
22. *A szótő fogalma, fajtái, típusai. Abszolút és relatív tő.*
23. *A névszók jelei. Az általános többesjel, a birtoktöbbesítő jel, a birtokjel, a birtokos személyjel, a fokjel, a kiemelő jel.*
24. *A főnévi igenév személyragozása.*
25. *A szószerkezetek (szintagmák). A szintagmák fajtái: alárendelő, mellérendelő és hozzárendelő szintagmák.*
26. *A szószerkezetcsoportok: a szintagmalánc, a szintagmabokor, a szintagmasor.*
27. *Az alany fogalma, fajtái.*
28. *Az állítmány fogalma, fajtái.*
29. *A mondat bővítő részei: a tárgy, a határozó, a jelző.*
30. *Az egyszerű mondat. A tagolt és a tagolatlan mondat.*

3. Бесіда на тему (угорською мовою).

Бесіда на тему передбачає інформаційно та ідіоматично насичену відповідь, уміння відповідати на запитання, вести бесіду на задану тему.

ОРИЄНТОВНА РОЗМОВНА ТЕМАТИКА

1. *A család és annak szerepe az életben.*
2. *Az anyanyelv fontossága.*
3. *Miért döntöttem az Ungvári Nemzeti Egyetem mellett?*
4. *Védjük a természetet!*
5. *Kedvenc országom és városom.*
6. *Az előrejelzések (időjárás) szerepe és fontossága.*
7. *Ünnepi szokások szülőhelyemen.*
8. *Egészséges életmód.*
9. *A sport szerepének fontossága az életünkben.*
10. *Álmaim esküvője.*
11. *A nyelvtudás szerepe munkavállaláskor.*
12. *A munkanélküliség kérdése.*
13. *Művészeti ágak. Melyik áll legközelebb hozzám?*
14. *Hobbi.*
15. *Kedvenc írom / költőm. Miért?*

4. Теоретичне питання з англійської граматики та перекладознавства.

ОРИЄНТОВНИЙ ГРАМАТИЧНИЙ МІНІМУМ

1. *Lexicology as a Branch of Linguistics. Main Notions of Lexicology*
2. *Word-formation in Modern English*
3. *English Vocabulary as a System*
4. *English Articulation*
5. *The system of the English Consonant*
6. *The system of the English Vowel*
7. *English Intonation*
8. *Periods in the History of the English language*

9. *The Old English Period. General Characteristic*
10. *The Old English Alphabet and Pronunciation*
11. *The Structure of the English grammar*
12. *Parts of Speech*
13. *The Noun*
14. *The Adjective and the Adverb*
15. *The Verb*
16. *Functional Styles*
17. *Stylistic Lexicology*
18. *Morphological Stylistics*
19. *Kinds of Translating / Interpreting*
20. *Machine Translation*
21. *Methods and Ways of Translating Various Proper Names*
22. *Conveying the Names of Companies, Corporations, Firms*
23. *Lexicology as a Branch of Linguistics. Main Notions of Lexicology*
24. *Word-formation in Modern English*
25. *English Vocabulary as a System*
26. *English Articulation*
27. *The system of the English Consonant*
28. *The system of the English Vowel*
29. *English Intonation*
30. *Periods in the History of the English language*

5. Бесіда на тему (англійською мовою).

Бесіда на тему передбачає інформаційно та ідіоматично насичену відповідь, уміння відповідати на запитання, вести бесіду на задану тему.

ОРІЄНТОВНА РОЗМОВНА ТЕМАТИКА

1. *Eating habits in English-speaking countries*
2. *Education*
3. *Fine Art*
4. *Functional Styles*
5. *Healthcare and health protection*
6. *Homes and housing*
7. *The Political System of Great Britain*
8. *The Political System of the USA*
9. *The Political System of Ukraine*
10. *The professional interpreter*
11. *Travelling and tourism*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відповідь на кожне питання із екзаменаційного білету оцінюється за шкалою:

1. Читання, переклад та переказ угорськомовного або англомовного тексту – 20 балів

2. Теоретичне питання з угорської граматики та перекладознавства.
Бесіда на тему (угорською мовою) – 40 балів
3. Теоретичне питання з англійської граматики та перекладознавства.
Бесіда на тему (англійською мовою) – 40 балів

Критерії оцінювання перекладу та переказу угорськомовного або англомовного тексту:

20-15 балів – Текст перекладу відповідає задуму автора тексту оригіналу, комунікативній ситуації і соціокультурним нормам спілкування, не потребує редагування; не потребує редагування мовного оформлення та граматичному, лексичному, синтаксичному рівнях; характеризується коректним і доцільним використанням термінології, стандартизованих зворотів мовлення, скорочень, абревіатур, граматичних структур, засобів логічного зв'язку; дотриманням правил пунктуації.

10-5 балів – Текст перекладу частково відповідає задуму автора тексту оригіналу, комунікативній ситуації і соціокультурним нормам спілкування, потребує часткового редагування. Текст перекладу потребує певного редагування мовного оформлення на граматичному, лексичному, синтаксичному рівнях; характеризується некоректним і недоцільним використанням термінології, стандартизованих зворотів мовлення, скорочень, абревіатур, граматичних структур, засобів логічного зв'язку; недотриманням правил пунктуації.

5-1 балів – Текст перекладу частково відповідає задуму автора тексту оригіналу, комунікативній ситуації і соціокультурним нормам спілкування, проте не підлягає редагуванню і характеризується неправильністю передачі змісту. Текст перекладу не підлягає редагуванню мовного оформлення на граматичному, лексичному, синтаксичному рівнях і характеризується грубими порушеннями конвенцій мови перекладу.

0- Студент не виконав завдання.

Критерії оцінювання теоретичного питання з угорської/англійської граматики та перекладознавства та бесіди на тему (на угорській та англійській мовах):

40-35 балів: Студент демонструє ґрунтовні знання матеріалу в повному обсязі, вміє вільно висловлювати думку з проблемних питань дисципліни, виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь, пошуку додаткових джерел інформації. Широкий діапазон тематичної лексики та граматичних структур. Допущено не більше 3 граматичних/лексичних помилок. виправляє свої граматичні та лексичні помилки, якщо вони трапляються.

30-25 балів: Студент демонструє повні, систематичні знання з питання, вміє вільно висловлювати думку з проблемних питань дисципліни, самостійно аналізує події, явища, факти, однак при викладі матеріалу студент допускає несуттєві помилки. Адекватний діапазон тематичної лексики та граматичних структур. Припускається 4- 5 граматичних та лексичних помилок.

20-15 балів: Студент демонструє знання основного матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність у проблемних питань дисципліни, допускає суттєві помилки при викладі матеріалу, але спроможний усунути їх із допомогою викладача. Дуже обмежений діапазон тематичної лексики та граматичних структур. Припускається 8 і більше граматичних та лексичних помилок.

10-5 балів: Студент демонструє фрагментарні знання матеріалу, що складає менше 50% необхідного обсягу, не володіє основною термінологією дисципліни, не вміє логічно продемонструвати свої знання. Дуже обмежений діапазон тематичної лексики та граматичних структур. Припускається 10 і більше граматичних та лексичних помилок.

0 – балів: Відповідь відсутня.

Загальна максимальна сума, можливо набраних балів, дорівнює 100 балам. Комплексний атестаційний екзамен оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Угорська мова

1. Amagyar nyelv könyve. Szerk.: A. Jászó Anna. - Bp.: Trezor Kiadó, 1991.
2. A mai magyar nyelv rendszere I– II. Szerk.: Tompa József. - Bp.: Akadémiai Kiadó, 1961.
3. A mai magyar nyelv. Szerk.: Rácz Endre. - Bp.: Ttk., 1968.
4. Fejezetek a magyar leíró nyelvtan köréből. Szerk.: Rácz Endre. - Bp.: Ttk., 1989.
5. Lizanec-Horváth-Tokar. Bevezetés a nyelvtudományba. - Kijev: Vicsa Skola, 1986.
6. Magyar grammatika. Szerk.: Keszler Borbála. - Bp.: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.
7. Magyar leíró nyelvtani segédkönyv. Szerk.: Faluvégi Katalin-Keszler Borbála-Laczkó Krisztina. - Bp.: Ttk., 1995.
8. Magyar nyelvi gyakorlókönyv. Szerk.: Hangay Zoltán. - Bp.: Trezor Kiadó, 1993.
9. Tanulmányok a magyar nyelvről. Szerk.: H. Varga Gyula. - Eger: Az EKTf Tudományos Közleményei, 1998.
10. Újabb fejezetek a magyar leíró nyelvtanköréből. Szerk.: Keszler Borbála. - Bp.: Tankönyvkiadó, 1992.
11. Adamikné Jászó Anna–Hangay Zoltán. Nyelvi elemzések kézikönyve. – Szeged: Mozaik Oktatási Stúdió, 1995.
12. Bánréti Zoltán. Amegengedő kötőszó szintaxisáról ésszemantikájáról // NytudÉrt. 117.sz.
13. Berrár Jolán. Megjegyzések a sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok kérdésköréhez // Tanulmányok a mai magyar nyelv mondattana köréből. Szerk.: Rácz–Szathmári. – Bp.: Tankönyvkiadó, 1977. –171–1887.
14. Deme László. A mondatok egymáshoz kapcsolása a beszédben // Nyr. 89/2. (1.96.5.). – 292-302.
15. Elekfi László. Tagmondatok szubjektív igazságértéke kételemű tételkapcsolatokban//Linguistica, series A, Studia et dissertationes, 20. – Szeged: 1997.
16. Haader Lea. A mondatátzövődés a nyelvhasználat szemszögéből // Nyr. 122/3. (1998). – 318-324.
17. Rácz Endre. A magyar nyelv következményes mondatai // NytudÉrt. 39. sz.
18. Rácz Endre. Modális mellékmondatok // Újabb fejezetek a magyar leíró nyelvtan köréből. Szerk.: Keszler Borbála. – Bp.: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994. – 219-225.
19. KLANICZAY Tibor – SZAUDER József – SZABOLCSI Miklós, *Kis magyar irodalomtörténet*, Budapest, Gondolat, 1961, 5-89.
20. KLANICZAY Tibor (szerk.), *A magyar irodalom története 1600-ig*, Bp., Akadémiai, 1964.
21. BÁN Imre (szerk.), *A barokk*, Bp., Gondolat, 1963.
22. KLANICZAY Tibor (szerk.), *A magyar irodalom története 1600-tól 1772-ig*, Bp., Akadémiai, 1964. (Spenót 2.) 126-149, 159-220, 229-260, 294-305, 341-396, 407-446, 458-499, 514-550, 559-590, 609-617.
23. HORVÁTH János, *A magyar irodalmi műveltség kezdetei*, Bp., Magyar Szemle Társaság, 1931, reprint, pl.: 1988.
24. KOVALOVSKY Tibor (szerk.), *A régi magyar vers*, Bp., Akadémiai, 1979.
25. TARNAI Andor, „A magyar nyelvet írni kezdik”: Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon, Bp., Akadémiai, 1984 (Irodalomtudomány és Kritika).
26. BITSKEY István, *Humanista erudíció és barokk világkép: Pázmány Péter prédikációi*, Bp., Akadémiai, 1979 (Humanizmus és Reformáció, 8), 22–29.
27. Lech SZCZUCKI, *Két XVI. századi eretnek gondolkodó (Jacobus Palaeologus és Christian Francken)*, Bp., Akadémiai, 1980 (Humanizmus és Reformáció,
28. JANKOVITS László, *Életrajz, költői kompozíció, műfaji utánzás és versengés Janus*

- Pannonius Várad-versében, *Literatura*, 1993, 44-59.
29. Bitskey István, Heltai Gáspár, a fabulaíró, in B.I., *Eszmék, művek, hagyományok*, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 1996, 55-67.
 30. Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalom történetéhez: Középkor (1000-1530), Főszerkesztő TARNAI Andor, szerkesztő MADAS Edit, Tankönyvkiadó, Budapest, 1992.
 31. *Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalom történetéhez: Reneszánsz kor*, főszerkesztő TARNAI Andor, szerkesztő BITSKEY István, Tankönyvkiadó, Budapest, 1990.
 32. WEÖRES Sándor, *Három veréb hat szemmel: antológia a magyar költészet rejtett értékeiből és furcsaságaiból*, Bp., Helikon, 2010.
 33. HARGITTAY Emil, *A régi magyarországi irodalom jellege (decem rationes)*, in *Bevezetés a régi magyarországi irodalom filológiájába*, szerk. H. E., Bp., Universitas, 2003, 75-88.
 34. KLANICZAY Tibor, *A szerelem költője*, in K. T., *Reneszánsz és barokk*, Bp., Szépirodalmi, 1961, 183-295.
 35. HORVÁTH Iván, *Balassi költészete történeti poétikai megközelítésben*, Bp., Akadémiai, 1982.
 36. SZENTMÁRTONI SZABÓ Géza, Szentmártoni Szabó Géza, *Balassi kötetkompozíciójának rejtelmek*, ItK, 103(1999), 63646.
 37. Amedeo di FRANCESCO, *A pásztorjáték szerepe Balassi Bálint költői fejlődésében*, Bp., Akadémiai, 1979.
 38. PIRNÁT Antal, *Balassi Bálint poétikája*, Bp., Balassi, 1996.
 39. SZABICS Imre, *A trubadúrlíra és Balassi Bálint*, Bp., 1998.
 40. KIRÁLY Erzsébet – KOVÁCS Sándor Iván, „*Adriai tengernek fönnforgó habjai*”, Bp., Szépirodalmi, 1983.
 41. KOVÁCS Sándor Iván, *A lírikus Zrínyi*, Bp., Szépirodalmi, 1985.
 42. SZÖRÉNYI László, *A szerkesztett verskötet mint a szerző ifjúkori önarcképe*, in *A magyar irodalom története..., i. m.*, 467-486.
 43. *Amagyarirodalomtörténete.* – Szerk.: Klaniczay Tibor. – Bp.: Tankönyvkiadó, 1982.
 44. Bóka László. *A magyar irodalom története a XX. században.* – Bp.: Tankönyvkiadó, 1963.
 45. Diószegi András, Kolta Ferenc, Pataky László. *A magyar irodalom története a XX. században.* – Bp.: Tankönyvkiadó, 1965.
 46. Pomogáts Béla. *Atárgyiasköltészetől a mitologizmusig.* – Bp.: Akadémiai Kiadó, 1981.
 47. Simon István. *A magyar irodalom.* – Bp.: Gondolat, 1979.
 48. Sík Sándor. *Gárdonyi, Ady, Prohászka.* – Bp.: Pallas, 1929.
 49. Szerb Antal. *A magyar irodalom története.* – Bp.: Akadémiai Kiadó, 1964.
 50. *A magyar irodalom története I-VI.* – V.K. – Főszerk. Sőtér István: Bp.: Akadémiai Kiadó, 1964.
 51. *Irodalmifogalmakkiszótára.* – Szerk.: Szabó B. István. - Bp.: Korona Kiadó, 1996.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Англійська мова

1. Алексеева І.О. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови: навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 328с.
2. Верба Л.Г. Історія англійської мови. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 304с.
3. Волкова Л.М. Теоретична граMATика англійської мови: Сучасний підхід. – К.: Освіта України, 2009. – 256с.

4. Гапонів А. Б., Возна М. О. Лінгвокраїнознавство. Англomовні країни. Підручник для студентів та вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова Книга, 2005. – 464с.
5. Харитонов І.К. Теоретична граматики сучасної англійської мови. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 160с.
6. Єфімов Л. П. Стилїстика англійської мови. – Вінниця, 2004. – 240с.
7. Ніколенко А.Г. Лексикологія англійської мови – теорія та практика. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 528с.
8. Морозова І.Б., Чайковська І.Ф. The use of modal verbs. - Вінниця, 2004. – 100с.
9. Парашук В.Ю., Грицюк Л.Ф. English Grammar. Upper Intermediate. Вінниця: Нова Книга. – 2002.
10. Ткаченко Л. Л Теоретична граматики англійської мови: курс лекцій для студентів IV курсу напряму підготовки 6.020303. Фїлологія. Мова та література (англійська). – Херсон: РВВ «Колос» ХДАУ, 2012. – 80с.
11. Турчин Д. English for International Relations (англійська мова для міжнародних відносин) / Д. Турчин. – Вінниця: Нова книга, 2011. – 256с.
12. Alexander L.G. Longman English Grammar Practice / L.G. Alexander. – Longman Group UK, 1998. – 296 p.
13. Alexander L.L. Longman English Grammar Practice. – Longman, 2004. – 296p.
14. Andrusiak I.V. Moods in English. – Uzhhorod, 2005.
15. Azar B. English Grammar / B. Azar. – Pearson Education, 2002. – 434p.
16. Evans V. Upstream Intermediate B2 / V. Evans, L. Edwards. – Express Publishing Student's Book, 2007 – 186p.
17. Eastwood J. Oxford Practice Grammar / J. Eastwood. – Oxford University Press, 2008. – 439p.
18. Janson V. A Practical Guide for Learners of English, Book I /V. Janson.-К.: "Логос", 2004. – 365p.
19. Janson V. A Practical Guide for Learner's of English, Book III.-К.: "Логос", 2004.
20. Maugham W. S. Theatre / W. S. Maugham. – Вінниця: Нова книга, 2010. – 358с.
21. Mann M., Taylore-Knowles S., Destination C1 and C2: Grammar and Vocabulary with Answer Key. – Macmillan Publishers Limited, 2008. – 312p.
22. Murphy R. English Grammar in Use / R. Murphy. – Cambridge University Press, 2004. – 379p.
23. Obee B. Evans V., Upstream Upper Intermediate B2+. – Express Publishing, 2007. – 264p.
24. Verba L. History of the English Language. – Vinnytsya: Nova Knyha, 2004. – 304p.
25. Wyatt R. Test Your Vocabulary for FCE. – Pearson Education Limited, 2007. – 124p.
26. Yule G. Oxford Practice Grammar (Advanced). – Oxford University Press, 2006. – 280p.